

 NUR-SULTAN QALASY №1 КӨПБЕЙІНДІ ҚАЛАЛЫҚ БАЛАЛАР АУРУХАНАСЫ	«Балаға мейірімді аурухана» (ДДҰ/ЮНИСЕФ) бағдарламасын іске асыру «Сәтті емізудің 10 қадамын» орындау кезіндегі медициналық персоналдың іс-әрекеті операциялық шаралар стандарты.	Сапа менеджменті жүйесі
	29 беттің 1 беті	№1 редакция
«№1 көпбейінді қалалық балалар ауруханасы» ШЖҚ МКК		

БЕКІТЕМІН

Астана қаласы әкімдігінің
«№1 көпбейінді қалалық балалар
ауруханасы» ШЖҚ МКК директоры
_____ Шаймердинова А.Х.
« ____ » _____ 2025 ж.

САПА МЕНЕДЖМЕНТІ ЖҮЙЕСІ

**«БАЛАҒА МЕЙІРІМДІ АУРУХАНА» (ДДҰ/ЮНИСЕФ)
БАҒДАРЛАМАСЫН ІСКЕ АСЫРУ «СӘТТІ ЕМІЗУДІҢ 10 ҚАДАМЫН»
ОРЫНДАУ КЕЗІНДЕГІ МЕДИЦИНАЛЫҚ ПЕРСОНАЛДЫҢ ІС-
ӘРЕКЕТІ
СМК-СОП-
Нәрестелер және жас балалар патологиясы бөлімшелеріне арналған**

Астана қаласы

 NUR-SULTAN QALASY №1 КОРПЕЙІНДІ ҚАЛАЛЫҚ БАЛАЛАР АҰРҰНАСЫ	«Балаға мейірімді аурухана» (ДДҰ/ЮНИСЕФ) бағдарламасын іске асыру «Сәтті емізудің 10 қадамын» орындау кезіндегі медициналық персоналдың іс-әрекеті Операциялық шаралар стандарты.	Сапа менеджменті жүйесі
	23 беттің 2 беті	№1 редакция
«№1 көпбейінді қалалық балалар ауруханасы» ШЖҚ МКК		

**«Балаға мейірімді аурухана» (ДДҰ/ЮНИСЕФ) бағдарламасын іске асыру
«Сәтті емізудің 10 қадамын» орындау кезіндегі медициналық персоналдың
іс-әрекеті операциялық рәсімдер стандарты.**

1. Мақсаты: Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымының (бұдан әрі – ДДҰ) және БҰҰ Балалар қорының (бұдан әрі - ЮНИСЕФ) «Емізу практикасын қорғау, қолдау және көтермелеу» бағдарламасын іске асыру.

2.Қолданылу саласы: Жаңа туған нәрестелер және жас балалар патологиясы бөлімшесі

3. Жауапкершілік: неонатолог, педиатр, мейірбикелер.

4. Анықтама:

- *Тек қана ана сүтін емізу* – нәресте тек ана сүтін емеді, басқа тамақ, сусын, соның ішінде су берілмейді (дәрі-дәрмектер немесе дәрумендер мен минералды қоспаларды есептемегенде) сауылған ана сүтін беруге рұқсат етіледі.

- *Көбінесе ана сүтін емізу* – емшек сүтінен басқа, балаға аз мөлшерде су немесе құрамында су бар сусын беріледі.

- *Ана сүтімен толық емізу* — тек қана ана сүтін емізу немесе көбінесе ана сүтін емізу.

- *Бөтелкемен тамақтандыру* — нәрестені бөтелкеден, оның ішінде ана сүтімен тамақтандыру.

- *Жасанды тамақтандыру* – баланы жасанды қоспалармен тамақтандыру, нәресте ана сүтін мүлде ембейді.

- *Ішінара емізу* – баланы ана сүтімен емізу, жасанды тамақтандыру, сиыр сүтін беру, ботқамен немесе басқа да тамақтармен қоректендіру.

- *Қосымша тамақты уақытылы енгізу* – баланы 6 айдан асқан соң ана сүтіне қосымша басқа да тамақпен қоректендіру.

- *Баланың талабы бойынша емізу* – бала қарны ашқанын білдіретін белгі берген кезде емізу, емізу санына, ұзақтығына, тәулік уақытына шектеу қойылмайды.

- *Уыз* — бұл босанғаннан кейінгі алғашқы бірнеше күнде әйелдерде аз мөлшерде, бірақ антиденелер мен басқа да инфекцияға қарсы ақуыздардың көп мөлшері бар арнайы ана сүті.

 NUR-SULTAN QALASY №1 KÓRBEIINDI QALALYQ BALALAR AYRYHANASY	«Балаға мейірімді аурухана» (ДДҰ/ЮНИСЕФ) бағдарламасын іске асыру «Сәтті емізудің 10 қадамын» орындау кезіндегі медициналық персоналдың іс-әрекеті Операциялық шаралар стандарты.	Сапа менеджменті жүйесі
	23 беттің 3 беті	№1 редакция
«№1 көпбейінді қалалық балалар ауруханасы» ШЖҚ МКК		

- *Піскен сүт* – бұл уыздан кейін көп мөлшерде бөлінетін ана сүті (бұл процесс «сүт келді» деп аталады).

- *Алдыңғы сүт* – емізудің басында бөлінетін сүт.

- *Кейінгі сүт* – емізудің соңына қарай бөлінетін сүт.

- *Лактация* – нәрестенің тағамға деген қажеттілігін қанағаттандырудың ең тиімді әдісі, оның ішінде сүт альвеолаларындағы сүт синтезі, оның жинақталуы және мезгіл-мезгіл шығарылуы.

- *Емізуді қорғау* – емшек сүтін алмастырғыштарды сату жөніндегі халықаралық Қағидалар жинағының қағидаттары мен мақсаттарын және Дүниежүзілік Денсаулық сақтау ассамблеясының кейінгі тиісті қарарларын іске асыру үшін оларды қолдау және сол арқылы барлық жаңа туған нәрестелерге ана сүтімен тамақтандырудың артықшылықтарына қол жеткізуді қамтамасыз ету үшін қолданылатын қорғау тәсілі.

- *Емізуді қолдау* – сәтті емізудің он қағидатын (қадамын) жүзеге асыру арқылы балаларды тамақтандырудың тиісті практикасына жәрдемдесу.

- *Емшекпен емізуді ынталандыру* – емшек сүтінің денсаулыққа, балалардың физикалық және ақыл-ойының дамуына тигізетін пайдасы туралы толық ақпарат беру, сонымен қатар аналарға лактацияны қалыптастыру мен қолдау және оның ана денсаулығы үшін маңызы туралы білікті көмек көрсету.

 NUR-SULTAN QALASY №1 KÓRBEIINDI QALALYQ BALALAR AYRÝHANASY	«Балаға мейірімді аурухана» (ДДҰ/ЮНИСЕФ) бағдарламасын іске асыру «Сәтті емізудің 10 қадамын» орындау кезіндегі медициналық персоналдың іс-әрекеті Операциялық шаралар стандарты.	Сапа менеджменті жүйесі
	23 беттің 4 беті	№1 редакция
«№1 көпбейінді қалалық балалар ауруханасы» ШЖҚ МКК		

5. Ресурc:

- 1) медициналық құжаттама бланкілері;
- 2) тері антисептигі (қолды сабынмен ағынды сумен жуу мүмкіндігі болмаған жағдайда);
- 3) бір рет қолданылатын бетперде (қажет болған жағдайда);
- 4) жаңа туған нәрестеге арналған электрондық таразы, сантиметрлік лента;
- 5) жылу тізбегін көрсетуге арналған қуыршақ, баланы кеудеге дұрыс орналастыруға және қолдануға үйрету (кеудеге арналған муляж), компьютер және бейнематериалды көрсетуге арналған басқа құрылғы;
- 6) сабақ өткізуге арналған орын, үстел, орындықтар;
- 7) Оқу материалдары мен көрнекі құралдардың ең аз жиынтығы (орыс және қазақ тілдерінде): аналарға арналған жаднама, емшек сүтімен қоректендіру жөніндегі бейнефильм, емшек сүтін қолмен сауу техникасы бойынша аналарға арналған жаднама. Оқу плакаттары: баланы кеудеге қою техникасы және баланың кеудеге орналасуы. Емшек сүтін қолмен сауу әдістері мен техникасы бойынша аналарға арналған жадынама;
- 8) құжаттама мен медициналық мақсаттағы бұйымдарға арналған жеке үстелдер;
- 9) «Аналарды қолдау тобының» мүшелерімен кездесулер/ әңгімелесулер/ консультациялар өткізуге арналған бөлме.

6. Құжаттар:

1. «№1 көпбейінді қалалық балалар ауруханасы» ШЖҚ МКК (бұдан әрі – №1КҚБА) «Емшекпен емізу практикасын қорғау, қолдау және ынталандыру»
 - 1.Емізуді қолдау жұмыс тобының құжаттар пакеті:
 - жұмыс тобын құру туралы бұйрық;
 - емізу жөніндегі жұмыс тобының жұмыс жоспары;
 - МҰ бірінші басшысы бекіткен емізу бойынша сабақ тақырыптары: «Медицина қызметкерлеріне арналған сабақ тақырыптары». «Медицина қызметкерлеріне арналған кіріспе нұсқаулық сабақтарының тақырыптары». «Техникалық персоналға арналған кіріспе нұсқаулық сабақтарының тақырыптары».

 NUR-SULTAN QALASY №1 KÓRBEIINDI QALALYQ BALALAR AYRYHANASY	«Балаға мейірімді аурухана» (ДДҰ/ЮНИСЕФ) бағдарламасын іске асыру «Сәтті емізудің 10 қадамын» орындау кезіндегі медициналық персоналдың іс-әрекеті Операциялық шаралар стандарты.	Сапа менеджменті жүйесі
	23 беттің 5 беті	№1 редакция
«№1 көпбейінді қалалық балалар ауруханасы» ШЖҚ МКК		

- орта медициналық қызметкерлерді оқытуды кестесі (18 сағат теория, 3 сағат клиникалық практика) рұқсат алу туралы белгілері бар куәлік, кіші медициналық қызметкерлер, ӘШБ оқыту кестесі.
- НПБ әйелдерімен әңгімелесулер/консультациялар өткізу туралы тіркеу журналы
- жұмысқа орналасу кезінде нұсқаулық (кіріспе) өткізу журналы;
- «Аналарды қолдау тобынан» (бұдан әрі-АҚТ) әйелдердің тізімі, АҚТ жұмысының жоспары мен кестесі.

7. Негізгі бөлім:

«Сәтті емізудің 10 қадамын» орындау бойынша ұсыныстар

1 қадам. №1 КҚБА-да жұмыс тобы құрылды, оның өкілдері «Ана сүтімен емізу бойынша кеңес беру: 40 сағаттық оқыту курсы» (ДДҰ/ЮНИСЕФ) бағдарламасы бойынша оқудан өтті. Жұмыс тобының (бұдан әрі - жұмыс тобы) мүшелері №1КҚБА-ның директорымен бірлесіп, кейіннен аурухана директорымен бекітіле отырып, «Емізу практикасын қорғау, қолдау және ынталандыру жөніндегі саясат» жобасын әзірледі.

Саясат — бұл емізетін әйелдерге, олардың жаңа туған нәрестелеріне және алғашқы екі және одан да үлкен жастағы балаларға медициналық көмек көрсететін денсаулық сақтау ұйымының қызметтік нұсқаулығы, оған мыналар кіреді:

- 1) «Ана сүтін алмастырғыштарды өткізу жөніндегі халықаралық қағидалар жинағын» және Дүниежүзілік Денсаулық сақтау Ассамблеясының барлық кейінгі қарарларын толық сақтау;
- 2) «Сәтті емізудің барлық 10 қадамын» қамтиды;
- 3) Сәтті емізудің 10 қадамын енгізу тиімділігінің стандарттарын (индикаторларын) пайдалану және олардың орындалуына тұрақты мониторинг жүргізіледі (№1, 2 қосымша);
- 4) барлық медицина персоналының, аналардың және олардың отбасы мүшелерінің назарына жеткізілетін емшекпен емізу бойынша жазбаша ұсынымдар;
- 5) барлық медицина персоналын осы ұсынымдарды іс жүзінде жүзеге асыру үшін қажетті дағдыларға оқытуды тұрақты жүргізу;
- 6) ДДҰ және ЮНИСЕФ ұсынған аналар мен олардың балаларына күтім жасау және көмек көрсету жөніндегі бағдарламалармен біріктірілген БМА-ның барлық ережелері;

 NUR-SULTAN QALASY №1 KÓPBEINDI QALALYQ BALALAR AÝRÝHANASY	«Балаға мейірімді аурухана» (ДДҰ/ЮНИСЕФ) бағдарламасын іске асыру «Сәтті емізудің 10 қадамын» орындау кезіндегі медициналық персоналдың іс-әрекеті Операциялық шаралар стандарты.	Сапа менеджменті жүйесі
	23 беттің 6 беті	№1 редакция
«№1 көпбейінді қалалық балалар ауруханасы» ШЖҚ МКК		

7) Барлық бала емізетін әйелдерді және олардың отбасы мүшелерін бала емізудің артықшылықтары мен әдістері туралы хабардар ету;

8) басқа тамақтану немесе ішу мақсатына медициналық көрсетілімдерді бекіту.

Емізу жөніндегі саясат №1 КҚБА барлық бөлімшелерінде талқыланып жалпы жиналыста барлық ұжыммен қабылданды және аурухананың директоры бекітті. №1 КҚБА саясаты барлық қызметкерлердің назарына жеткізілді.

Аға мейірбикелер әр бөлімшенің көрнекті жерлеріне саясатты орналастыруды қамтамасыз етуі керек және №1 КҚБА қызметкерлері үшін ғана емес, ең бастысы аналар мен олардың отбасы мүшелері үшін қол жетімді құжат болуы керек.

Бөлімшелердің басшылары жұмысқа қабылдау кезінде №1 КҚБА қызметкерлері арасында кіріспе нұсқама өткізуге және қызметкерлердің саясат мазмұнын білуіне аттестаттау жүргізуге міндетті.

2 қадам. Екінші қадамның «Емізу практикасын қорғау, қолдау және ынталандыру» бағдарламасының барлық критерийлеріне толық сәйкес келуі үшін жұмыс тобының мүшелері №1 КҚБА практикасына сәтті емізудің 10 қағидатын енгізуге дайындау жоспарын әзірлейді, бұл ретте ДДҰ/ЮНИСЕФ ұсынымдарын ғана пайдалана отырып, аналарға арналған ақпараттық материалдар дайындайды, №1 КҚБА-ның барлық персоналын оқыту кестесін жасайды. Жоспарды №1 КҚБА директоры бекітеді.

№1 КҚБА-да бейнематериалдардың көрсетілуі, теориялық және практикалық сабақтардың өткізілуі және оқыту процесінде пайдаланылатын көрнекі және ақпараттық құралдардың болуы көрсетілетін орын (бөлме) бөлінген.

«Ана сүтін алмастырғыштарды өткізу жөніндегі халықаралық қағидалар жинағының» ұсынымдары бойынша медициналық ұйымның барлық персоналын лактация және емізу дағдыларын оқыту мынадай бағдарламалар бойынша жүргізіледі:

▶ «№1 КҚБА «емізуді қолдау және жүргізу» бағдарламасы бойынша дәрігерлер мен орта медициналық персоналға арналған: 18 сағаттық курс және 3 сағаттық клиникалық практика» (ДДҰ/ЮНИСЕФ) немесе «Емізу жөнінде кеңес беру: оқыту курсы (40 сағаттық курс, ДДҰ / ЮНИСЕФ);

▶ кіші медициналық қызметкерлер мен әкімшілік қызметкерлерге арналған келесі тақырыптарды қамтитын 3 сағаттық бағдарлама бойынша курс:

1. «Балаға мейірімді ауруханалардың бастамасының» негізгі принциптері.

 NUR-SULTAN QALASY №1 КӨПБЕЙІНДІ ҚАЛАЛЫҚ БАЛАЛАР АУРУХАНАСЫ	«Балаға мейірімді аурухана» (ДДҰ/ЮНИСЕФ) бағдарламасын іске асыру «Сәтті емізудің 10 қадамын» орындау кезіндегі медициналық персоналдың іс-әрекеті Операциялық шаралар стандарты.	Сапа менеджменті жүйесі
	23 беттің 7 беті	№1 редакция
«№1 көпбейінді қалалық балалар ауруханасы» ШЖҚ МКК		

2. ВАЗ құжатының негізгі принциптері «Ана сүтін алмастырғыштарды жарнамалауға тыйым салу туралы кодекс» - «Ана сүтін алмастырғыштарды сату туралы халықаралық ережелер жиынтығы».

▶жұмысқа жаңадан қабылданған қызметкерлерді жұмысқа түскеннен кейін 6 айдан кешіктірмей 18 немесе 40 сағаттық бағдарламалар бойынша курста оқытыла отырып, нұсқама жүргізіледі;

▶медициналық емес бейіндегі жұмысқа жаңадан қабылданған қызметкерлерді (ӘШБ, Бухгалтерия, асүй және т.б. қызметкерлері) кейіннен 3 сағаттық бағдарлама бойынша курста оқытыла отырып, кіріспе нұсқама жүргізіледі.

№1КҚБА барлық персоналына арналған оқыту семинарлары жыл сайын (6 айда 1 рет) жүргізіледі, кейіннен медициналық персоналдың теориялық және практикалық дағдыларын міндетті түрде бағалау жүргізіледі. Қызметкерлердің осы семинарларға қатысу және өткізу жиілігін әрбір №1КҚБА бөлімшелерінің басшылары қатаң бақылайды және жұмыс тобының жетекшісімен/Емізу бағдарламасы бойынша үйлестірушімен мерзім бойынша келісіледі.

5 қадам. Бесінші қадам «Емізуді қорғау, қолдау және ынталандыру» бағдарламасының критерийлеріне толық сәйкес келуі үшін:

1) аналарды оқыту кезінде:

▶ Емізу кезінде туындауы мүмкін проблемалар туралы ана сүтімен емізетін аналармен жұмыс жасаудың клиникалық тәжірибесі оқу процесіне біріктірілген;

▶бөлімшедегі ана сүтімен емізетін аналармен жұмыс істеу бойынша клиникалық практика баланың кеудеге дұрыс орналасуы және оны ананың кеудесіне дұрыс қою, сүтті сауу техникасы, емшек сүтін қауіпсіз сақтау бойынша персоналдың дағдыларын бекітеді;

▶баланы кеудеге дұрыс орналастыру және қою ережелерін, сүтті сауу техникасын бекіту үшін, әсіресе оқу уақыты шектеулі болса, бейнефильмдерді қарау ұйымдастырылған.

2) персонал әрбір ананы баланы кеудесіне қоюға және орналастыруға және сүт бездерін негізінен қолмен саууға оқытуға және практикалық көмек көрсетуге міндетті.

 NUR-SULTAN QALASY №1 KÓPBEIINDI QALALYQ BALALAR AÝRÝHANASY	«Балаға мейірімді аурухана» (ДДҰ/ЮНИСЕФ) бағдарламасын іске асыру «Сәтті емізудің 10 қадамын» орындау кезіндегі медициналық персоналдың іс-әрекеті Операциялық шаралар стандарты.	Сапа менеджменті жүйесі
	23 беттің 8 беті	№1 редакция
«№1 көпбейінді қалалық балалар ауруханасы» ШЖҚ МКК		

3) тәулігіне кемінде 6-8 рет, түнгі үзіліссіз 2-3 сағаттан кейін емшек сүтін жүйелі түрде қолмен сауу арқылы балаларынан уақытша бөлек аналарда лактацияның сақталуын қамтамасыз ету;

4) ана ауыр халде болған жағдайда медициналық персонал тәулігіне кемінде 8 рет емшек сүтін тұрақты түрде сауу (қолмен) және жаңа туған нәрестені ана сүтімен тамақтандыруды қамтамасыз етуге міндетті;

5) аналардың дені сау баланы күтіп-бағуға, сондай-ақ қарқынды терапия бөлімшесіндегі немесе палатасындағы өз балаларын күтіп-бағу және азықтандыру процесіне тұрақты қатысуын қамтамасыз етуге міндетті;

6) Емізу және лактацияны қолдау бойынша қажетті білімі бар ақпараттық материалдармен (брошюралар, кітаптар, парақшалар, плакаттар және т.б.) қамтамасыз етуге, тіпті аналар өз балаларынан уақытша бөлек болса да, сондай-ақ емізу кезінде жиі кездесетін проблемаларын шешу және оларды жою жөніндегі кеңестермен қамтамасыз етуге міндетті. Бұл материалдар аналардың пайдалануына арналған және ДДҰ/ЮНИСЕФ ұсынымдарына сәйкес келетін ақпаратты қамтуы және олар үшін кез келген уақытта қол жетімді болуы тиіс.

7) медициналық персонал қажет болған жағдайда, баланың ана сүтін тиімді сороды қамтамасыз ету үшін, ана кеудесіндегі дұрыс жағдайына және оның кеудеге дұрыс орналасуына түзету енгізу үшін әрбір емізулі әйелді кемінде бір емшекпен емізуін бақылауы тиіс.

8) қарқынды терапия бөлімшесіндегі жаңа туған нәрестелердің ата-анасына (ата-аналарына), заңды өкілдеріне және отбасы мүшелеріне дене (тері) байланысына және күтімге қатысуға мүмкіндік беріледі.

6 қадам. Алтыншы қадамның «Емізуді қорғау, қолдау және ынталандыру» бағдарламасының критерийлеріне толық сәйкес келуі үшін №КҚБА:

1) Жаңа туған нәрестелерге мекеменің саясатында тіркелген басқа тамақты немесе сусынды тағайындауға медициналық айғақтар бекітілсе және бұл айғақтар барлық персоналдың назарына жеткізілсе; Қосымша тамақ немесе сусын беруге медициналық көрсеткіштер ДДҰ/ЮНИСЕФ-тің «ана сүтін алмастырғыштарды пайдалану үшін қолайлы медициналық себептер» тізіміне сәйкес келеді;

◀ Нәрестелерді ана сүтімен тамақтандыруға абсолютті қарсы көрсетілімдер туа біткен метаболикалық аурулардың болуы (энзимопатия) – Галактоземия, Фенилкетонурия, «Үйеңкі шәрбаты» ауруы, сондай-ақ егер

 NUR-SULTAN QALASY №1 KÓPBEINDI QALALYQ BALALAR AÝRÝHANASY	«Балаға мейірімді аурухана» (ДДҰ/ЮНИСЕФ) бағдарламасын іске асыру «Сәтті емізудің 10 қадамын» орындау кезіндегі медициналық персоналдың іс-әрекеті Операциялық шаралар стандарты.	Сапа менеджменті жүйесі
	23 беттің 9 беті	№1 редакция
«№1 көпбейінді қалалық балалар ауруханасы» ШЖҚ МКК		

аналар туберкулезбен ауырса, АИТВ жұқтырса, цитостатиктер, радиоактивті препараттар, вирусқа қарсы препараттар қабылдайды.

Емізуге салыстырмалы қарсы көрсетілімдер - бұл ананың эклампсия, психоз, босанғаннан кейінгі шок, В және С гепатиті белсенді түрде, сондай-ақ егер аналар ана сүтімен емдеуге қарсы препараттарды қабылдаса.

◀өте төмен (1000 г-нан аз) және 28 аптадан аз гестациялық жастағы нәрестелер, сондай-ақ дене салмағы өте төмен (1500 граммнан аз) және 32 аптадан аз гестациялық жастағы балалар және ауыр жағдайдағы науқас балалар, медициналық көрсеткіштер бойынша парентеральды тамақтану кезінде, сонымен қатар, тек балама әдістерді (шприц, зонд, шыныаяқ, минзурка, қасық) қолдана отырып, ана сүтімен аз трофикалық тамақтану керек.);

2) медициналық персонал аттестаттау жүргізу арқылы ана сүтін алмастырғыштарды пайдалану үшін қолайлы медициналық көрсеткіштер тізімімен таныс болуы тиіс;

3) бөлімшеден ішуге арналған глюкоза ерітінділері алынса және пайдаланылмаса;

4) аналарды хабардар ету босанғаннан кейінгі ерте кезеңде ана сүтін алмастырғыштарды қолдану кезінде туындауы мүмкін проблемалар туралы басталады;

5) медициналық көрсеткіштер бойынша пайдаланылатын ана сүтін алмастырғыштар кез келген дәрілік препарат сияқты сатып алынады;

6) ана сүтін алмастырғыштарды сақтау және олармен байланысты жабдық бала емізетін әйелдердің назарынан тыс қалады;

7) орталықтың медициналық және медициналық емес қызметкерлері ана сүті болып табылмайтын кез келген басқа тамақты (мысалы, емшек сүтін алмастырғыштар және т.б.) көтермелемейді, жарнамаламайды, сондай-ақ оларды аналар мен қызметкерлер арасында бөлуді/таратуды жүргізбейді.

7 қадам. Ана мен баланың бір палатада бірге болуы нәрестенің талабы бойынша күндіз-түні қалаған уақытында емізуді қамтамасыз етеді. Бірге болу анасын жаңа туған нәрестеге күтім жасау дағдыларына белсенді түрде үйретуге ықпал етеді, оның жеке гигиена және санитария ережелерін сақтау жауапкершілігін арттырады, сонымен қатар балаға деген сүйіспеншілігін арттырады.

Жетінші қадам «Емізуді қорғау, қолдау және ынталандыру» бағдарламасының критерийлеріне толық сәйкес келуі үшін:

 NUR-SULTAN QALASY №1 КӨПБЕЙІНДІ ҚАЛАЛЫҚ БАЛАЛАР АҰРУХАНАСЫ	«Балаға мейірімді аурухана» (ДДҰ/ЮНИСЕФ) бағдарламасын іске асыру «Сәтті емізудің 10 қадамын» орындау кезіндегі медициналық персоналдың іс-әрекеті Операциялық шаралар стандарты.	Сапа менеджменті жүйесі
	23 беттің 10 беті	№1 редакция
«№1 көпбейінді қалалық балалар ауруханасы» ШЖҚ МКК		

1) барлық палаталарда балалардың кереуеті анасының төсегінің жанына орналастырылады (бір палатада) бұл ретте бала кереуетінің биіктігі анасынікімен бір деңгейде болады және қашықтығы анасына өз төсегінде еркін отырып, баланы емізу үшін қолына алуға мүмкіндік береді;

2) персоналдың ана мен балаға күтім жасау және көмек көрсету шеберлігіне, дағдыларына оқытуды ұйымдастыруын бөлімшенің аға мейірбикесі қадағалайды;

3) аналарға баланы өз бетінше күтім жасау жөнінде жеке немесе топтық оқытуды, ал қажет болған жағдайда медициналық қызметкерлер кез-келген уақытта аналарға күтім жасауда үнемі көмек көрсетеді;

4) медициналық қызметкерлер аналарға қалай көмектесуге болатынын білетініне көз жеткізіңіз, атап айтқанда: баланың кереуетін ананың жанына қою (анасы қарқынды терапия бөлімшесінде болса да, бір палатада), бала кереуетінің биіктігі анасымен бірдей деңгейде екенін және олардың арасындағы қашықтық анасына төсегінде еркін жүруге, баланы тамақтандыруға, анасына ыңғайлы қалып пен емшек емізу техникасын таңдауға, ана мен жаңа туған нәрестені күтуге үнемі көмектесуге мүмкіндік беретінін ескерген жөн.

5) Ана мен баланың бір палатада бірге болуын ескере отырып, мүмкіндігінше барлық рәсімдер палатада, оларды жүргізу кезінде анасының қатысуымен (мысалы, талдаулар алу және т.б.) жүргізіледі.

8 қадам. Сегізінші қадам «Емізу тәжірибесін қорғау, қолдау және ынталандыру» бағдарламасының критерийлеріне толық сәйкес келуі үшін:

1) емшекпен емізуді баланың бірінші талабы бойынша (ол қалағандай ұзақ және жиі) күніне кемінде 10-12 рет, түнгі үзіліссіз, тіпті ана мен баланы уақытша мәжбүрлеп ұстау жағдайларында да (күніне кемінде 8 рет) ынталандырылады);

2) егер бала ұзақ уақыт (3 сағаттан астам) ұйықтаса, медициналық қызметкерлер аналарға баласын емізу үшін оятуға кеңес береді;

3) персоналдың аналарды баланың емуге дайындығының белгілерін білетініне, үйрететініне және баланың іздеу, сору және жұту рефлекстері туралы бәрін білетініне көз жеткізу.

9 қадам. Тоғызыншы қадам «Емізу тәжірибесін қорғау, қолдау және ынталандыру» бағдарламасының өлшемдеріне толық сәйкес келуі үшін:

 NUR-SULTAN QALASY №1 KÓPBEINDI QALALYQ BALALAR AÝRÝHANASY	«Балаға мейірімді аурухана» (ДДҰ/ЮНИСЕФ) бағдарламасын іске асыру «Сәтті емізудің 10 қадамын» орындау кезіндегі медициналық персоналдың іс-әрекеті Операциялық шаралар стандарты.	Сапа менеджменті жүйесі
	23 беттің 11 беті	№1 редакция
«№1 көпбейінді қалалық балалар ауруханасы» ШЖҚ МКК		

1) №1КҚБА барлық бөлімшелерінде емізіктері бар бөтелкелер, бос емізіктер пайдаланылмайды;

2) емшекпен емізу мүмкін болмаған жағдайда — медицина қызметкерлері баланы тамақтандырудың баламалы әдістерін (қасықтың, тостағанның, шприцтің және т. б. көмегімен) пайдаланады және аналарды тамақтандырудың осы әдістеріне үйретеді;

3) балаларды тамақтандыру (бөтелкемен тамақтандыру) үшін емізіктерді сырттан әкелмеу және пайдаланбау жөнінде медициналық персонал аналармен және олардың отбасы мүшелерімен тұрақты негізде жұмыс жүргізеді;

4) Егер анасы нәрестесін тамақтандыру үшін емізігі бар бөтелке сұраса, онымен байланысты болуы мүмкін қауіптер туралы талқылау керек;

10 қадам. Оныншы қадам «Емізуді қорғау, қолдау және ынталандыру» бағдарламасының критерийлеріне толық сәйкес келуі үшін:

- №1КҚБА Емізу тәжірибесін жалғастыруға қолдау көрсету үшін босанғаннан кейін бала емізетін әйелдерге қолжетімді консультация беру үшін «жедел желі» құрылды;

- қабылданған қоңырауларды есепке алу қатаң түрде арнайы журналда тіркеледі.

Тоқсанына бір рет Емізу жөніндегі жұмыс тобының мүшелері, Емізу жөніндегі үйлестіруші және Емізу жөніндегі мейіргерлер аналармен өз жұмыстарын түзету үшін «жедел желі» бойынша жүгінетін мәселелерге талдау жүргізеді. Бұл «кері байланыс» емізетін аналарды емшек сүтімен емізуге өзгерістер мен толықтырулар енгізуге көмектеседі.

«Жедел желі» ұйымдастырумен қатар ЕЕ жөніндегі медбикелер қатаң бақылау мен мониторинг жүргізеді:

1) үйге шығарылғаннан кейін аналармен өзара әрекеттесу арқылы ана сүтімен емізуге жәрдемдесу мақсатында тиісті деңгейде жұмысты ұйымдастыру және қамтамасыз ету арқылы «аналарды қолдау тобының» (АҚТ) жұмысын қолдауда үлкен рөл атқарады;

2) АҚТ үшін арнайы бөлінген орында аналармен және олардың отбасы мүшелерімен кездесулер/консультациялар өткізіледі;

3) стационар бойынша ББ бойынша мейірбике кемінде 18 сағаттық бағдарлама (оның ішінде 3 сағат клиникалық практика)/«емшекпен емізу бойынша консультация беру: оқыту курсы» (ДДҰ/ЮНИСЕФ) бойынша оқудан өткен АҚТ жұмысы үшін толық жауапты болады);

 NUR-SULTAN QALASY №1 KÓPBEINDI QALALYQ BALALAR AÝRÝHANASY	«Балаға мейірімді аурухана» (ДДҰ/ЮНИСЕФ) бағдарламасын іске асыру «Сәтті емізудің 10 қадамын» орындау кезіндегі медициналық персоналдың іс-әрекеті Операциялық шаралар стандарты.	Сапа менеджменті жүйесі
	23 беттің 12 беті	№1 редакция
«№1 көпбейінді қалалық балалар ауруханасы» ШЖҚ МКК		

4) ЕЕ жөніндегі мейірбике емшекпен емізу мәселелері бойынша АҚТ мүшелерін оқытуды ұйымдастыру бойынша жауапты болады;

5) ЕЕ бойынша мейірбике кеңес беру кезінде АҚТ мүшелері беретін ақпараттың дұрыс болып табылатындығын және ДДҰ/ЮНИСЕФ ұсынымдарына сәйкес келетіндігін тұрақты бақылау және қадағалау жүргізеді.

Емізу жөніндегі мейірбикенің міндеті: АҚТ жұмыс істеу үшін белсенді аналарды іріктеу, ата-аналар арасында АҚТ қызметі туралы мәліметтерді тарату, жұмыс кестесі, АҚТ құрамы туралы ақпараттық стендтерді ұйымдастыру және т.б. Бұл ақпарат аналар мен балаларға күтім жасауды және көмек көрсетуді жүзеге асыратын барлық медициналық ұйымдарда таратылады.

АҚТ жұмыс істеу үшін аналарды іріктеу критерийлері: ұзақ уақыт ана сүтімен емізудің оң тәжірибесі, осы тәжірибемен бөлісуге деген ықылас, адамдармен қарым-қатынас жасау қабілеті. Анамнезінде емшекпен емізуде қиындықтары бар аналар (кесарь тілігі, туыстардың балаларға арналған қоспаларды таңдауға әсері, баланы тамақтандыру әдісі ретінде, аналардың бұрын емшек сүтін алмастырғыштарды қолдануы және т.б.) АҚТ мүшелері бола алады.

Аналарды емшек сүтімен емізу мәселелері бойынша оқытуды тиісті даярлықтан өткен медицина қызметкері жүргізеді. Оның міндетіне аналарға кеңес беру кезінде АҚТ мүшелері беретін ақпараттың дұрыстығын үнемі бақылау кіреді.

АҚТ қызметі туралы ақпарат орталықтың көрнекті жерлерінде орналастырылған. Емізу жөніндегі мейірбике ай сайын (1 рет) белгілі бір күндер бойынша барлық тілек білдірушілер немесе көмекке мұқтаж адамдар келе алатын АҚТ отырыстарын ұйымдастырады. Немесе жұмыстан тыс уақытта АҚТ жұмысын телефоны бар АҚТ мүшелері қамтамасыз етеді.

Үйге шығарылған әрбір әйелге онлайн-консультациялар құралдары бойынша «кері байланыс» ұйымдастыру жолымен емшек сүтімен емізу бойынша ақпарат беру бөлігінде №1 КҚБА қызметі туралы ақпаратты жеткізу, www.gdb1.kz сайтындағы сұрақ-жауап, gdb1_glav@mail.ru, және «аналарды қолдау тобының» өкілдерінен ақпарат беру.

Сондай-ақ, барлық әйелдер №1 КҚБА шығу кезінде келесі ақпаратты алады:

1. Баланы өмірінің алғашқы 6 айында қосымша сұйықтық немесе тамақ бермей тек емшек сүтімен емізудің маңыздылығы туралы: *емшек сүті – бұл нәрестелер үшін өте жақсы тамақ, олардың физикалық және психикалық дамуына ықпал*

 NUR-SULTAN QALASY №1 KÓPBEINDI QALALYQ BALALAR AÝRĦANASY	«Балаға мейірімді аурухана» (ДДҰ/ЮНИСЕФ) бағдарламасын іске асыру «Сәтті емізудің 10 қадамын» орындау кезіндегі медициналық персоналдың іс-әрекеті Операциялық шаралар стандарты.	Сапа менеджменті жүйесі
	23 беттің 13 беті	№1 редакция
«№1 көпбейінді қалалық балалар ауруханасы» ШЖҚ МКК		

етеді, баланың денсаулығына ғана емес, сонымен бірге анасына да ерекше оң әсер етеді. Ана сүті 6 айға дейін баланы барлық қажетті қоректік заттармен, соның ішінде сұйықтықпен қамтамасыз етеді;

2. Бөтелкемен тамақтандыру, бос еміздікті қолданудың қауіптілігі туралы: *нәрестелерді бөтелкемен тамақтандыру диареялық аурулардың пайда болуына, сондай-ақ баланың емішек емуден бас тартуына ықпал етеді;*

3. Баланы кесте бойынша емес, баланың талабы бойынша емізудің маңыздылығы: *нәрестені ананың кеудесіне жиі қою емішек сүтінің сәтті өндірілуіне ықпал етеді, өйткені пролактин және Окситоцин гормондары емішек сүтін өндіруге және шығаруға қатысады;*

4. Ана сүтінің өндірілуіне және бөлінуіне әсер ететін факторлар: *ананың жақсы ойлары, өзіне сенімділігі, тыныштық, баланың келбеті, жылу – емішек сүтін өндіруге ықпал ететін факторлар;*

5. Маститтің, жарықтардың алдын алу: *баланы дұрыс орналастыру және баланы ананың кеудесіне қою, жиі емізу бұл жағдайлардың алдын алуға көмектеседі.*

Баланың ананың кеудесінде дұрыс орналасуы:

- Баланың басы мен денесі бірдей деңгейде орналасуы керек;

- Баланың денесі ананың денесіне қарай бұрылуы керек;

- Баланың денесін ананың денесіне басу керек;

- Егер бала жаңа туған нәресте болса, онда анасы оның тек басын ғана емес, денесін де ұстауы керек.

Баланы ананың кеудесіне дұрыс қою:

- Баланың аузы ашық болуы керек;

- Бала ареоланың төменгі жағының көп бөлігін ұстап алуы керек;

- Төменгі ерін бұралған;

- Иек ананың кеудесіне тиеді;

- Беті дөңгеленеді.

6. Баланың сәтті емуіне кедергі келтіретін кейбір жағдайлар: *баланың кеудеге нашар қойылуына ықпал ететін кейбір жағдайларды бақылау керек, мысалы, егер баланың мұрны бітелген болса, ол ананың кеудесін тиімді және ұзақ уақыт бойы сора алмайды, сондықтан жағдайды алдымен жақсарту керек - теңіз суының изотоникалық ерітіндісінің тамшыларын қолдану және дәрігермен кеңесуді ұмытпаңыз.*

7. 2 жасқа дейін және одан да ұзақ емізудің маңыздылығы туралы: *емішекпен емізу – баланың иммунитетінің қалыптасуын қамтамасыз етеді. Бала өміріндегі керемет бастама. Емішекпен емізу ана үшін де өте пайдалы босанғаннан кейінгі қан кетуді азайтуға және сүт безі мен аналық без қатерлі ісігінің даму қаупін азайтып, әйелдің денсаулығын қорғайды.*

№1КҚБА ана сүтін емізуді қорғау, қолдау және ынталандыру жөніндегі бағдарламаны ілгерілетуге жылына 1 рет мониторинг жүргізіледі.

 NUR-SULTAN QALASY №1 KÓRBEIINDI QALALYQ BALALAR AYRYHANASY	«Балаға мейірімді аурухана» (ДДҰ/ЮНИСЕФ) бағдарламасын іске асыру «Сәтті емізудің 10 қадамын» орындау кезіндегі медициналық персоналдың іс-әрекеті Операциялық шаралар стандарты.	Сапа менеджменті жүйесі
	23 беттің 14 беті	№1 редакция
«№1 көпбейінді қалалық балалар ауруханасы» ШЖҚ МКК		

Бірінші басшы бастаған Емізу жөніндегі жұмыс тобы «Балаға мейірімді аурухана» бағдарламасын «Сәтті емізудің 10 қадамын» практикаға енгізу бойынша №1КҚБА қызметіне талдау жасайды (өзін-өзі бағалау, №2 қосымшаны қараңыз). Талдау барлық «Сәтті емізудің 10 қадамын» алға жылжытуды ынталандыратын және қиындататын факторларды анықтауға мүмкіндік береді. Өзін-өзі бағалау нәтижелері №1КҚБА ұжымының жалпы жиналысында талқыланады және қажетті өзгерістерді жүзеге асыру бойынша іс-шаралар әзірленеді.

Өзін-өзі бағалау үшін ДДҰ/ЮНИСЕФ әзірлеген құжаттар пайдаланылады (№2 қосымшаны қараңыз). №1 КҚБА «Балаға мейірімді аурухана» бағдарламасына барлық қағидаттарына сәйкестігін бағалаудың келесі кезеңі көрсетілген қайта сертификаттау бағдарламаларын ұлттық үйлестірушілердің жүргізуі - «Балаға мейірімді аурухана» мәртебесін растау болып табылады., оның оң қорытындысы медициналық ұйымның «Балаға мейірімді аурухана» атағына сыртқы сертификаттауға қатысуға дайын екендігі туралы шешім қабылдауға мүмкіндік береді.

 NUR-SULTAN QALASY №1 KÓPBEIINDI QALALYQ BALALAR AÝRÝHANASY	«Балаға мейірімді аурухана» (ДДҰ/ЮНИСЕФ) бағдарламасын іске асыру «Сәтті емізудің 10 қадамын» орындау кезіндегі медициналық персоналдың іс-әрекеті Операциялық шаралар стандарты.	Сапа менеджменті жүйесі
	23 беттің 15 беті	№1 редакция
«№1 көпбейінді қалалық балалар ауруханасы» ШЖҚ МКК		

№1 қосымша.

«Сәтті емізудің 10 қадамы»

(бұл бөлімде ДДҰ/ЮНИСЕФ 2017 жылғы «Сәтті емізудің он қадамы»: жаңартылған нұсқасы ұсынылған.» ДДҰ / ЮНИСЕФ, 2018 жыл) әр қадамның маңыздылығы туралы түсініктемелермен)

	<i>Емізулі аналарды медициналық қолдау</i>	<i>Өйткені.....</i>
1	2	3
1. Медициналық ұйымның Емізу практикасын қорғау, қолдау және ынталандыру жөніндегі саясаты	• Емшек сүтін алмастырғыштар, бөтелкелер, бос емізік жарнамасын пайдаланбау • Емшек емізу жөніндегі осы саясаттың барлық стандарттарының/тармақтарының орындалуын қамтамасыз ету. • Осы саясаттың орындалуына тұрақты түрде бақылау жүргізу.	Медициналық ұйымның емшек емізу тәжірибесін қорғау, қолдау және ынталандыру саясаты аналар мен олардың балаларына ең жақсы күтім мен қолдау көрсетеді.
2. Медицина қызметкерлерінің құзыреті	• Медициналық қызметкерлер арасында Емізу жөнінде оқу жүргізу • Осы саясатты жүзеге асыру үшін медицина қызметкерлері арасында қажетті білім мен дағдыларды бағалау.	Жақсы дайындалған медицина мамандары емізуді қолдауды үздік деңгейде қамтамасыз етеді.
Негізгі клиникалық тәжірибе		
3. Антенаталды күтім	• Емшек сүтімен емізудің нәрестелер үшін де, аналар үшін де маңыздылығы туралы хабарлау. • Жүкті әйелдерді баласын емізуге дайындау	Дұрыс қолдау қамтамасыз етілгенде көптеген әйелдер емізуді сәтті бастай алады.
4. Туғаннан кейін бірден күтім жасау	• Туғаннан кейін бірден ана мен бала арасындағы теріге тері байланысын ынталандыру. • Аналарға баланы кеудеге дұрыс қоюға көмектесу	Тері-теріге жанасудың ерте басталуы емізудің басталуына көмектеседі
5. Аналарға емізуді жалғатыруға көмектесу	• Баланың кеудеге дұрыс қойылуы мен орналасуын бағалау. • Ұзақ емізуді қолдауда практикалық дағдыларды үйрету. • Аналарға емшек сүтімен емізудің кейбір қиындықтарын жеңуге	Емшекпен емізу әр ана үшін табиғи құбылыс, бірақ аналардың көпшілігі алғашқы көмекке мұқтаж

 NUR-SULTAN QALASY №1 KÓRBEIINDI QALALYQ BALALAR AYÝHANASY	«Балаға мейірімді аурухана» (ДДҰ/ЮНИСЕФ) бағдарламасын іске асыру «Сәтті емізудің 10 қадамын» орындау кезіндегі медициналық персоналдың іс-әрекеті Операциялық шаралар стандарты.	Сапа менеджменті жүйесі
	23 беттің 16 беті	№1 редакция
«№1 көпбейінді қалалық балалар ауруханасы» ШЖҚ МКК		

	көмектесу.	
6.Қосымша тамақ	- Егер медициналық қарсы көрсетілімдер болмаса, жаңа туған нәрестелерге тек емшек сүтін беріңіз - Қосымша тамақтануды қолдану қажет болған жағдайда донорлық емшек сүтіне басымдық беру керек. - Аналар балаларын емшек сүтін алмастырғыштармен тамақтандырғысы келген жағдайда, оларды қауіпсіз пайдалануға көмектесу керек.	Медициналық ұйымда емшек сүтін алмастырғыштарды қолдану емшек емізу тәжірибесін алға жылжытуды қиындатады.
7. Ана мен баланың бір палатада бірге болуы	- Аналар мен балаларға күндіз-түні бір палатада бірге болуға мүмкіндік беріңіз. - Ана мен бала медициналық себептер бойынша бір-бірінен уақытша бөлінген жағдайда, аналардың сәбилерінің қасында болуына жағдай жасау керек	Нәрестенің емшек емізуге дайындығын уақтылы байқау және оған ден қоюы үшін аналар балаларымен бірге болуы керек
8. Баланың талабы бойынша емізу	- Аналарға нәрестесі аш болған кезін және емізуге дайын болған кезін анықтауға көмектесу. - Баланың анасының кеудесінде болу уақытын шектемеу керек.	Емшекпен емізуді нәрестелер дайын болған кезде жүзеге асыру керек
9. Бөтелкелер мен емізіктер	Аналарға бөтелкемен тамақтандыру және емізіктерді пайдалану қаупі туралы кеңес беру	Баланың аузына түскен заттың бәрі таза болуы керек.
10. Үйге шығару	- Медициналық ұйымнан шыққаннан кейін барлық аналарды кейіннен емшек сүтімен емізуді қолдау және ынталандыру үшін «аналарға қолдау көрсету тобына» жіберу. - Білім деңгейін және хабардарлығын арттыру бойынша осындай ұйымдардың тәжірибесін жақсарту мақсатында «аналарды қолдау топтарының» өкілдерімен жұмыс істеу	Емшекпен емізуді үйрену өте ұзақ уақытты алады.

 NUR-SULTAN QALASY №1 КӨПБЕЙІНДІ ҚАЛАЛЫҚ БАЛАЛАР АУРУХАНАСЫ	«Балаға мейірімді аурухана» (ДДҰ/ЮНИСЕФ) бағдарламасын іске асыру «Сәтті емізудің 10 қадамын» орындау кезіндегі медициналық персоналдың іс-әрекеті Операциялық шаралар стандарты.	Сапа менеджменті жүйесі
	23 беттің 17 беті	№1 редакция
«№1 көпбейінді қалалық балалар ауруханасы» ШЖҚ МКК		

2 қосымша

Бағалау күні _____ 20__ ж.

«БАЛАҒА МЕЙІРІМДІ АУРУХАНА»
МӨРТЕБЕСІНЕ СӘЙКЕСТІГІНЕ
№1 КҚБА ӨЗІН-ӨЗІ БАҒАЛАУ САУАЛНАМАСЫ

Медициналық ұйымның атауы _____
Мекенжайы _____
Бас дәрігердің аты-жөні _____
Телефон _____
Аурухана түрі:
☐ көпбейінді аурухана ☐ жекеменшік ☐ басқа түрі _____

Аурухана төсектерінің жалпы саны:
Аурухана қызметкерлерінің жалпы саны:

1-ҚАҒИДАТ. Емшекпен емізу практикасын қорғау, қолдау және көтермелеу жөніндегі жазбаша түрде тіркелген саясаттың болуы және оны барлық медицина персоналына, аналарға және олардың отбасы мүшелеріне тұрақты түрде жеткізу.

1.1. Ауруханада сәтті емізудің барлық 10 қадамын қамтитын емшек емізу тәжірибесін қорғау, қолдау және ынталандыру бойынша жазбаша түрде жазылған нақты саясат бар ма?.....Иә ☐ Жоқ ☐

1.2. Бұл емшек емізу саясаты емшек сүтін алмастырғыштарды, емшек сүтімен емізетін бөтелкелер мен емізіктерді қолдануға тыйым салуға немесе топтық іс-шараларға ықпал ете ме?Иә ☐ Жоқ ☐

1.3. Сәбилерге күтім жасайтын барлық қызметкерлерге персонал Емшек емізу туралы ақпарат сілтеме жасай алатындай қол жетімді ме?Иә ☐ Жоқ ☐

1.4. Емшекпен емізу жөніндегі құжаттама орналастырылған ба немесе ол бала емізетін әйелдер мен сәбилерге қызмет көрсететін МҰ-ның барлық орынжайларында қойылған ба?.....Иә ☐ Жоқ ☐

1.5. Өткізілген іс-шаралардың тиімділігін бағалау тетігі бар ма?.. Иә ☐ Жоқ ☐

1.6. Мекемеде емшек сүтін/еміздікті/еміздікті алмастыратын жарнамалар бар ма?.....Иә ☐ Жоқ ☐

2-ҚАҒИДАТ. Барлық медицина қызметкерлерін емшек сүтімен қоректендіру практикасын қорғау, қолдау және көтермелеу бойынша мекеменің саясатын жүзеге асыру дағдыларына үйрету

2.1. Қызметкерлер емшек емізудің маңыздылығы мен артықшылықтарын біле ме және аурухананың емшек емізуді қорғау, қолдау және ынталандыру саясатымен таныс па?Иә ☐ Жоқ ☐

Құжатты рұқсатсыз көшіруге тыйым салынады

 NUR-SULTAN QALASY №1 КӨРБЕЙІНДІ ҚАЛАЛЫҚ БАЛАЛАР АҰРУХАНАСЫ	«Балаға мейірімді аурухана» (ДДҰ/ЮНИСЕФ) бағдарламасын іске асыру «Сәтті емізудің 10 қадамын» орындау кезіндегі медициналық персоналдың іс-әрекеті Операциялық шаралар стандарты.	Сапа менеджменті жүйесі
	23 беттің 18 беті	№1 редакция
«№1 көпбейінді қалалық балалар ауруханасы» ШЖҚ МКК		

2.2. Нәрестелер мен бала емізетін аналарға күтім жасайтын бүкіл персонал жұмысқа кіріскен кезде Емізу саясаты жөніндегі нұсқаулық ала ма? Иә ☐ Жоқ ☐

2.3. Бала емізетін әйелдер мен сәбилерге күтім жасайтын барлық медицина қызметкерлерімен олар жұмысқа кіріскеннен кейін алты ай бойы емшек сүтімен қоректендіру және лактация жүргізу бойынша оқыту жүргізіле ме? Иә ☐ Жоқ ☐

2.4. Оқыту сәтті емізудің он қадамын қамти ма?.. Иә ☐ Жоқ ☐

2.5. Емшекпен емізу және лактацияны жүргізу бойынша дайындық жалпы 40 сағатты құрайды, оның ішінде клиникалық практиканың 6 сағаты немесе кемінде 18 сағат, оның ішінде аға персоналдың бақылауымен клиникалық практиканың кемінде 3 сағаты бар ма?..... Иә ☐ Жоқ ☐

2.6. Ауруханада нақты қызметкерлер үшін емшек емізу мәселелері бойынша арнайы дайындық жүргізілді ме?..... Иә ☐ Жоқ ☐

3-ҚАҒИДАТ. Бала емізетін әйелдермен және олардың отбасы мүшелерімен емізудің маңыздылығы мен әдістері туралы талқылау

3.1 Ауруханада жүкті әйелдерге қызмет көрсету бөлімі бар ма? Иә ☐ Жоқ ☐

3.2. Бала емізетін әйелдердің көпшілігі емшек сүтімен емдеудің пайдасы туралы ақпарат ала ма? Иә ☐ Жоқ ☐

3.3. Бұрын емшек сүтімен емізбеген немесе бұрын емшек сүтімен байланысты проблемалары бар әйелдерге консультация тарапынан ерекше назар аударылады ма және қолдау көрсететіледі ме?.....Иә ☐ Жоқ ☐

4-ҚАҒИДАТ. Барлық аналарды емізуді бастауға ынталандыру және лактацияны басқару әдістерін үйрету

4.1. Емшек сүтімен емізетін аналардың көпшілігі емшек сүтімен емізу үшін сәбилерінің кеудесіне қалай дұрыс орналастыру керектігін көрсете ала ма?..... Иә ☐ Жоқ ☐

4.2. Барлық емшек сүтімен емізетін аналарға олардың сүтін (қолмен) қалай саууға болатындығы көрсетілді ме, бұл туралы ақпарат хабарланды ма және/немесе қажет болған жағдайда қай жерде көмек алуға болатындығы туралы кеңес берілді ме? Иә ☐ Жоқ ☐

4.3. Медициналық қызметкерлер бала емізетін аналарға кеңес беру үшін барлық уақыт ішінде, стационарда (бөлімшеде) болған кезде және оларды шығаруға дайындық кезінде аналарға кеңес беру үшін қол жетімді ме?.....Иә ☐ Жоқ ☐

4.4. Ешқашан емшекпен емізбеген немесе бұрын емізуге қатысты проблемаларға тап болған аналарға ерекше назар аударылады ма және олар медициналық қызметкерлердің қолдауына ие болады ма?..... Иә ☐ Жоқ ☐

4.5. Нәрестелері қарқынды терапияға ұшыраған аналарға сүтті жиі сауу арқылы лактацияны орнатуға және сақтауға көмек көрсетіле ме?..... Иә ☐ Жоқ ☐

 NUR-SULTAN QALASY №1 КОРБЕЙІНДІ ҚАЛАЛЫҚ БАЛАЛАР АҰРУХАНАСЫ	«Балаға мейірімді аурухана» (ДДҰ/ЮНИСЕФ) бағдарламасын іске асыру «Сәтті емізудің 10 қадамын» орындау кезіндегі медициналық персоналдың іс-әрекеті Операциялық шаралар стандарты.	Сапа менеджменті жүйесі
	23 беттің 19 беті	№1 редакция
«№1 көпбейінді қалалық балалар ауруханасы» ШЖҚ МКК		

6-ҚАҒИДАТ. Жаңа туған нәрестелер мен өмірдің алғашқы алты айындағы балаларға медициналық көрсетілімдерден басқа емшек сүтінен басқа тамақ немесе сұйықтық бермеңіз.

6.1. Емшек еметін нәрестелер медициналық тұрғыдан қажет болған жағдайларды қоспағанда, басқа тамақ немесе сусын алмайды (емшек сүті емес)?.....
..... Иә ☐ Жоқ ☐

6.2. Емшек сүтін алмастырғыштар, соның ішінде ауруханада қолданылатын арнайы қоректік қоспалар кез-келген басқа тамақ немесе дәрі сияқты сатып алынады ма?.....
..... Иә ☐ Жоқ ☐

6.3. Аурухана емшек сүтін алмастырғыштарды ақысыз немесе арзан (бөлшек сауда құнының 80% - дан аз) жеткізуден бас тарта ма?..... Иә ☐ Жоқ ☐

6.4. МҰ-да емшек сүтін есептемегенде, емшек сүтімен қоректенетін нәрестелерге арналған тамақтану немесе ішу жарнамасының элементі толығымен жоқ па?.....
..... Иә ☐ Жоқ ☐

7-ҚАҒИДАТ. Бір палатада ана мен баланың тәулік бойы бірге болуын қамтамасыз етіңіз.

7.1. Емшек сүтімен емізетін әйелдер тәулік бойы сәбилерімен бірге бола ма (бірге бола ма)?..... Иә ☐ Жоқ ☐

8-ҚАҒИДАТ. Баланың қажеттіліктеріне сәйкес емшек сүтімен емізуді ынталандыру: аналарға баланың емшек емуге дайындығын тануға қолдау көрсету және үйрету.

8.1. Медициналық қызметкерлер емшек сүтімен емізудің жиілігін немесе ұзақтығын шектемей, сұраныс бойынша емізудің маңыздылығын біле ме? Иә ☐ Жоқ ☐

8.2. Аналарға нәрестелері аш болған кезде немесе нәрестелер қалаған сайын сәбилерін емізу ұсынылады ма?..... Иә ☐ Жоқ ☐

9-ҚАҒИДАТ. Бөтелкемен тамақтандыру, емізік, емізік пайдалану кезінде аналарға қауіптер туралы хабарлаңыз.

9.1. Емшек сүтімен емізетін аналарға емшек сүтімен емізуді сақтау үшін емізік бөтелкелері мен емізіктерді пайдалану қауіпі түсіндіріле ме?..... Иә ☐ Жоқ ☐

9.2. МҰ және медициналық қызметкерлер босанған әйелдерге олардың тегін немесе арзан үлгілерін таратудан бас тарту арқылы бөтелкелерден, емізіктерден аулақ болу керектігін көрсете ме?..... Иә ☐ Жоқ ☐

10-ҚАҒИДАТ. Барлық ата-аналарды ауруханадан шыққаннан кейін тұрақты қолдау мен күтімге уақытылы қол жеткізуге болатындығы туралы хабардар етіңіз.

10.1. Отбасы мүшелері емізетін ананы қолдау үшін қандай да бір дайындық немесе нұсқаулық ала ма?..... Иә ☐ Жоқ ☐

10.2. Емшек сүтімен емізетін аналар, егер бар болса, емшек емізуді қолдау топтарына жіберіледі ме?..... Иә ☐ Жоқ ☐

10.3. МҰ-да босанғаннан кейін емізетін аналарға қолдау көрсету жүйесі бар ма, мысалы, телефон сұхбаты және т. б.?..... Иә ☐ Жоқ ☐

 NUR-SULTAN QALASY №1 KÓRBEIINDI QALALYQ BALALAR AYRYHANASY	«Балаға мейірімді аурухана» (ДДҰ/ЮНИСЕФ) бағдарламасын іске асыру «Сәтті емізудің 10 қадамын» орындау кезіндегі медициналық персоналдың іс-әрекеті Операциялық шаралар стандарты.	Сапа менеджменті жүйесі
	23 беттің 20 беті	№1 редакция
«№1 көпбейінді қалалық балалар ауруханасы» ШЖҚ МКК		

10.4. МҰ медицина қызметкерлерінің немесе емізетін аналардың өздерінен өзара көмек және қолдау топтарын құруға ықпал ете ме?.....
.....Иә ☐ Жоқ ☐

10.5. МҰ өз мекемесінің жұмысында аналарды қолдау топтарының арнайы дайындалған кеңесшілерімен емшек емізу мәселелері бойынша кеңес беруге мүмкіндік бере ме?..... Иә ☐ Жоқ ☐

Түйіндеме

Сәтті емізу үшін аурухана 10 қадамды қолданады ма?.....
..... Иә ☐ Жоқ ☐

Егер жоқ болса, қандай жақсартулар (жақсартулар) қажет?

Егер жақсартулар қажет болса, Сізге қандай да бір көмек қажет пе?..... Иә ☐ Жоқ ☐
Олай болса, сипаттаңыз:

Сауалнаманы толтырған адамның Т. А. Ә., лауазымы: _____

 NUR-SULTAN QALASY №1 KÓRBEIINDI QALALYQ BALALAR AYRYHANASY	«Балаға мейірімді аурухана» (ДДҰ/ЮНИСЕФ) бағдарламасын іске асыру «Сәтті емізудің 10 қадамын» орындау кезіндегі медициналық персоналдың іс-әрекеті Операциялық шаралар стандарты.	Сапа менеджменті жүйесі
	23 беттің 21 беті	№1 редакция
«№1 көпбейінді қалалық балалар ауруханасы» ШЖҚ МКК		

8. Сілтемелер:

1. Мультииндикаторлық кластерлік зерттеу 2006. ЮНИСЕФ, қорытынды баяндама, Астана, 2007, 223 б.
2. Қазақстан Республикасындағы көптеген көрсеткіштер бойынша кластерлік зерттеу, 2015, ЮНИСЕФ, Астана, 2016 ж., 334 б.
3. ДДҰ әлемдегі денсаулық сақтау жағдайы туралы есебі. 2014 ж.
4. ДДҰ/ЮНИСЕФ «Емізуді қорғау, ынталандыру және қолдау: босандыру қызметтерінің ерекше рөлі» атты бірлескен декларациясы. ДДҰ / ЮНИСЕФ, Женева, 1989.
5. Инночентидің «Емізуді қорғау, қолдау және ынталандыру туралы» декларациясы. Флоренция, Италия, 1 тамыз 1990.
6. Implementation Guidance: Protecting, promoting and supporting Breastfeeding in facilities providing maternity and newborn services: the revised Baby-friendly hospital initiative. WHO/UNICEF, 2018.
8. Baby-friendly Hospital Initiative: revised, updated and expanded for integrated care. Geneva: World Health Organization and United Nations Children's Fund; 2009 (<http://apps.who.int/iris/handle/10665/43593>, accessed 7 March 2018).
9. ДДҰ / ЮНИСЕФ «Емізу бойынша кеңес беру: оқыту курсы» (40 сағат). WHO/UNICEF, 1993.
10. «Қазақстан Республикасында акушерлік-гинекологиялық көмек көрсетуді ұйымдастыру стандартын бекіту және Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің кейбір бұйрықтарының күші жойылды деп тану туралы» Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2018 жылғы 16 сәуірдегі № 173 бұйрығы.
11. «Қазақстан Республикасында педиатриялық көмек көрсетуді ұйымдастыру стандартын бекіту туралы» ҚР Денсаулық сақтау министрлігінің 29.12.2017 ж. № 1027 бұйрығы.

 NUR-SULTAN QALASY №1 KÓPBEINDI QALALYQ BALALAR AÝRÝHANASY	«Балаға мейірімді аурухана» (ДДҰ/ЮНИСЕФ) бағдарламасын іске асыру «Сәтті емізудің 10 қадамын» орындау кезіндегі медициналық персоналдың іс-әрекеті Операциялық шаралар стандарты.	Сапа менеджменті жүйесі
	23 беттің 22 беті	№1 редакция
«№1 көпбейінді қалалық балалар ауруханасы» ШЖҚ МКК		

Танысу парағы

Аты-жөні	Лауазымы	Күні	Қолы
Исенова А.Н.	Нәрестелер патологиясы бөлімшесінің аға медбикесі		
Елизарова Н.Г.	НПБ медбикесі		
Турабаева Б.А.	НПБ медбикесі		
Зайцева р.	НПБ медбикесі		
Ившина Т.	НПБ медбикесі		
Жумахметова Ж	НПБ медбикесі		
Арипбаева А.	НПБ медбикесі		
Айтжанова А.	НПБ медбикесі		
Балмаш А	НПБ медбикесі		
Абдил А	НПБ медбикесі		
Ерболат А	НПБ медбикесі		
Ильясова К.	НПБ медбикесі		
Мениспаева Ж	НПБ медбикесі		
Ахметжанова Г	НПБ медбикесі		
Бахридинова А.	НПБ медбикесі		
Баймакашева Л	НПБ медбикесі		
Сейдахметова З	НПБ медбикесі		